

Pas a desnivell

Relotges trucats

Si se sap administrar bé, el temps és una matèria maHeable. Es pot estirar o encongir, encara que no ho sembli, perquè hi ha postulats filosòfics que el presenten immutable i fix, amb una sentència que impressiona: «El temps no passa. Els qui passem som nosaltres.».

En mans dels governs de segons quins països, el temps és un funcionari més, raonablement dòcil. Si li manen que passi, passa, i si li diuen que galopi, galopa. La política s'ha servit del temps amb més desimboltura que la filosofia, potser perquè a la política no li cal filar tan prim i, a més, se sent alliberada d'haver de donar massa explicacions.

Hi ha un sentiment popular molt intens que ha donat lloc a dites i aforismes que van de pares a fills. Com allò de «qui dia passa, any empeny», o la convenció «que el temps ho cura tot». Si no un gran guaridor, sí que, almenys, maquilla les ferides amb cicatrius que les dissimulen, unes marques que no solen ésser tan escandaloses com la carn viva. Amb postissos i afegits, arriben a passar desapercebudes, sense comptar que la cirurgia estètica també ajuda.

Acceptem (quin remei ens queda!) que un postulat és una proposició que, sense ésser evident, s'admet com a certa sense demostrar-la. Doncs apa! Aquí hi ha molt camp per córrer i el temps, com sempre, és un gran aliat perquè es puguin engegar proposicions, una rere l'altra, ni que sigui sense engaltar. Al capdavant, com que no és indispensable demostrar-les... Es presta a brodar-hi i, si bé és cert que no contribueixen a reforçar el sentit de responsabilitat, és indubtable que estimulen la imaginació, un pa d'aquells que no se'n poden fer rosegons.

Aquí tenim, per exemple, el drama de l'oli, que sembla escrit per un guionista de serials. Cada episodi es pot separar del conjunt sense que en pateixi l'argument general. Primer fou la colza, després una estranya reacció del plàstic i, successivament, sorgiren les hipòtesis de les anilides, de les hortalisses (amb el tomàquet com a principal sospitós), l'arriscada i reprovable insinuació que podia tractar-se d'una topada d'interessos internacionals, la pugna implacable per evitar que la colza desbanqués la soia. De tant en tant, tímidament, algú llançava proposicions diverses d'aquelles que no tan sols no necessiten ésser demostrades, sinó que val més que no

ho siguin. No res, allò que dèiem dels episodis, amb el farciment que els cal perquè la sèrie no decaigui. I, molt al fons, un rumor de ciència-ficció que es deixa de banda, perquè hi ha coses que s'han de tocar amb pinces: o sigui allò dels laboratoris secrets en bases arrendades, dedicats a la investigació d'armes bacteriològiques. Segons els imaginatius impenitents, algun d'aquests laboratoris podia haver sofert una fuga, una cosa que pot ocórrer a qualsevol, a causa de fallades dels homes o dels aparells. Es veia de seguida que es tractava d'una teoria destinada al fracàs, sense cap fonament que convidés a investigar-la.

La darrera novetat és la troballa, probablement provisional, d'un nou culpable, com un personatge que s'introdueix de bursada a la trama, una mica a l'estil d'aquells parents i coneguts de la família petroliera Ewing, que apareixen i se'n van dels televisors per no tornar-hi, sense gaires floritures, tan sols per adornar el paper del veritable malvat, el cèlebre J.R. de la sèrie «Dallas».

El nou acusat són les anilides. No ho hauria dit ningú, oi? Doncs ens ho presenten com si ara sí que va de debò, però ens avisen que no se sap com cal combatre l'enemic. Va per llarg, queda en mans de la farmacocinètica, la qual, de moment, parteix de la base que les anilides produeixen en les rates Wistar un efecte comparable al dels olis causants de la síndrome tòxica. Més clar, l'aigua... Rates Wistar de tots els països, uniu-vos!

Als indocumentats com ara jo, en topar per primera vegada amb la paraula anilida, se'ns acut que es tracta d'una errada d'impremta, però no. Una consulta ràpida a les fonts habituals ens explica que es tracta del «nom genèric de les amides substituïdes en el nitrogen per un grup fenil, de fórmula $RCONH_6H_5$ ». És evident que la gent modesta de les zones afectades no podien saber fins a quin punt se la jugaven en comprar oli sense etiquetar. I també ho és que una etiqueta amb tots els requisits i la llista completa de components tampoc no els hauria servit per a res.

Mentrestant, el temps destiha la seva funció reparadora. La notícia de les morts regulars, periòdiques, que al principi figurava a primera pàgina, ja ha anat a parar a les pàgines interiors dels diaris, amb tendència a esfumar-se. Tenim altres maldecaps, com ara la imminència del mundial de futbol i els judicis aquells que a veure com aniran. Si no s'és comprador d'oli barat o rosegador de laboratori, queda un marge —poc— per als sobresalts que ens sotgen. El podem guardar com a reserva per parar els cops.

Nicolau Maquiavel, que és un nom que encara sona, va escriure que convé guanyar temps, perquè el temps ho amaga tot i amb ell arriben tant les prosperitats com els infortunis. Algú s'ho devia apuntar. Qui sap si, valent-se del pas del temps, una de les coses que volen fer és amagar-nos l'ou. ● PERE CALDERS